

LBRIS

We know
books

Galit Atlas

Moștenirea emoțională

VECHI TRAUME DE FAMILIE
ȘI CUM POȚI RUPE
CICLUL ACESTORA

Traducere din limba engleză de
IOANA PETRIDEAN

LITERA

București

CUPRINS

O urmă în minte 11

PARTEA ÎNTÂI

BUNICII NOȘTRI: *Trauma moștenită din generațiile anterioare* 21

1. Viața și moartea în relațiile de iubire 23
2. Confuzia limbilor 41
3. Sex, sinucidere și ghicitoarea durerii 61
4. Radioactivitatea traumei 72

PARTEA A DOUA

PĂRINȚII NOȘTRI: *Secretele celorlalți* 89

5. Când secretele devin fantome 91
6. Copii nepoftiți 98
7. Permisivitatea de a plânge 116
8. Frate mort, soră moartă 136

PARTEA A TREIA

NOI ÎNȘINE: <i>Ruperea cercului</i>	143
9. Gustul tristeții	145
10. Ciclul violenței	159
11. Viața neexaminată	176
<i>O ușă se deschide</i>	201
<i>Mulțumiri</i>	205

PARTEA ÎNȚAI

BUNICII NOȘTRI:

*Trauma moștenită
din generațiile anterioare*

Cu toții avem fantomele noastre. Dar, așa cum scriau, la un moment dat, psihanalistii Mária Török și Nicolas Abraham, „ceea ce ne bântuie nu sunt morții, ci golurile lăsate înăuntrul nostru de secretele celorlalți“. Ei se refereau la secretele intergeneraționale și la experiențele neprocesate, care adesea nu au asociată o voce sau o imagine, dar, cu toate acestea, persistă în mințile noastre. Purtăm cu noi un material emoțional, care le aparține părinților și bunicii noștri și în care se află stocate pierderi suferite de ei, pe care nu le-au articulat însă niciodată pe deplin. Simțim aceste traume, chiar dacă nu le cunoaștem în mod conștient. Vechile secrete de familie trăiesc înăuntrul nostru.

Această secțiune a cărții se concentrează în primul rând asupra celei de-a treia generații de supraviețuitori. Ea întoarce obiectivul asupra urmărilor Holocaustului, când trauma refuțată se transformă într-o groază neidentificată, iar poveștile nerostite sunt puse în act din nou și din nou. Explorează efectele pierderilor timpurii asupra generațiilor viitoare,

analizează felul în care abuzul sexual suferit de un bunic poate avea impact asupra vieții nepotului și prezintă secretele iubirii interzise ale unui bunic, așa cum apar ele în mintea nepotului său. Plasat pe fundalul vieții și al morții, eroticul este uneori acela care trasează drumul spre viață, spre lumea celor vii. Ceea ce nu ne este permis să știm ne bântuie și rămâne mistificat, lăsându-ne de neconsolat.

1

VIATA ȘI MOARTEA
ÎN RELAȚIILE DE IUBIRE

Eve conduce câte o oră, de două ori pe săptămână, pentru a ajunge la ședințele cu mine. Îmi spune că urăște să conducă și că-și dorește foarte mult să aibă pe cineva care s-o aducă la ședințe, s-o aștepte în fața cabinetului meu, după care s-o ducă înapoi acasă. Nu are nevoie ca persoana respectivă s-o distreze; nici măcar n-ar fi nevoie să vorbească pe drum. Ar fi mai mult decât suficient dacă ar putea sta, pur și simplu, lângă șofer, ascultând muzica din fundal.

Simt un val de tristețe în timp ce o ascult pe Eve descriindu-se cum stă în mașină, lângă șofer, în deplină tăcere. Mi-o imaginez pe fetița care a fost cândva, străduindu-se să fie cuminte și liniștită, să nu deranjeze pe nimeni, să nu intre în necazuri, prefăcându-se că nici nu există.

Am întrebat-o, în timpul uneia dintre primele noastre întâlniri, care era cea mai veche amintire a ei din copilărie. Mi-a spus: „Aveam cinci ani, o așteptam pe mama în fața școlii, iar ea a uitat să vină să mă ia. M-am gândit atunci că va trebui să stau acolo și să aștept până când mama își va aduce aminte să vină. *Ai răbdare*, mi-am spus.“

Cea mai timpurie amintire din copilărie ascunde adesea în ea multe dintre ingredientele viitoarei terapii. Adesea ilustrează motivele pentru

care pacientul începe terapia și face un portret al modului în care el se percepe pe sine. Fiecare amintire conține în sine amintiri refulate, care o precedă și care o urmează.

Prima amintire a Evei îmi transmite experiența de a fi uitată. Încetul cu încetul, devine limpede faptul că a fost adesea lăsată singură, că nu a beneficiat de supraveghere parentală și că a crescut, fiind cea mai mare dintre cei patru copii ai familiei, într-un mediu caracterizat de neglijare și de încremenire emoțională.

Mă simt atrasă de povestea lui Eve. Are puțin peste 40 de ani; părul lung și brunet i se revarsă pe umeri, iar ochii ei verzi sunt adeseori ascunși de niște ochelari mari de soare. Își scoate ochelarii în clipa în care pășește în cabinet, apoi se așază repede pe canapea. Mă salută cu un zâmbet timid, iar eu îi observ groșița din obrazul drept. Își scoate pantofii cu tocuri înalte și rămâne desculță, apoi se așază picior peste picior. Eve este frumoasă, iar uneori, când mă privește cu ochii verzi ai unei fetițe, pare pierdută.

Mă întreb dacă mama ei a luat-o, în cele din urmă, pe Eve de la școală și încerc să-mi imaginez cum trebuie să se fi simțit în timp ce o aștepta, ascunzându-și teama că nu va mai veni niciodată.

O întreb, dar Eve tace. Nu-și aduce aminte. În timpul ședințelor noastre, se disociază adesea, privește pe fereastră, ca și cum ar fi împreună cu mine, dar în același timp n-ar fi. Uneori, prezența ei are ceva care-ți taie răsufierea, însă alteori e complet banală.

Eve este adesea distantă; e precaută când vine vorba despre exprimarea emoțiilor intense și se cufundă în lungi momente de tăcere.

O privesc și mă întreb dacă nu cumva și eu am primit misiunea de a fi șoferul ei, de a juca rolul unui adult în viața ei, al cuiva care să fie acolo la timp, să preia controlul și s-o conducă spre locul unde are nevoie să ajungă. Eu stau tăcută în fotoliu, conștientă de faptul că ar putea dura o vreme până când mă va privi sau îmi va spune ceva.

„Am fost iar cu el noaptea trecută“, începe ea una dintre ședințe, referindu-se la iubitul ei, Josh, cu care se întâlnește de câteva ori pe săptămână.

În jurul orei opt seara, după ce colegii lui pleacă, el deschide *Line*, o aplicație japoneză pe care o folosesc pentru a-și scrie unul altuia, și-i trimite ei un mesaj, invitând-o să meargă la biroul lui. Eve îmi spune că au nevoie de un mijloc de comunicare sigur.

„Când Josh mi-a sugerat prima dată să folosim această aplicație, am înțeles *Lying* în loc de *Line* și mi-am spus: «Ce nume ciudat de nepotrivit pentru o aplicație». Râde, apoi adaugă cu sarcasm: „Cred c-ar trebui să fie o rețea specială pentru oamenii care înșală, poate un spațiu în care să schimbe între ei informații și sfaturi, asemenea grupurilor pentru proaspetele mămici. S-ar putea scoate bani buni din asta, nu credeți? Milioane de oameni sunt pierduți și derutați, nu știi cum ar putea supraviețui adulterului.“ Zâmbește, dar pare mai tristă ca niciodată.

Nu mă privește. „Eu și Josh ne-am făcut abonament la *SoulCycle*, un alibi pentru întâlnirile noastre de seară. E o scuză bună, când ajungi acasă transpirat și intri direct la duș.“ Face o scurtă pauză, apoi adaugă: „Mereu mă întristează faptul că trebuie să spăl mirosul lui de pe pielea mea. Mi-ar plăcea să dorm cu el.“

Eve inspiră adânc, încercând parcă să se autoliniștească, după care adaugă cu un zâmbet: „Josh crede că *SoulCycle* ar putea face bani din vânzarea unor «pachete de alibiuri», așa încât oamenii să-și poată face abonamente false la prețuri promoționale“.

Îi zâmbesc la rândul meu, deși știu că nu e nimic amuzant în ceea ce spune. Este foarte multă confuzie, vinovăție și frică în felul ei spiritual de a-mi expune lucrurile. Deodată, devine prezentă, iar eu simt intensitatea durerii ei. E vie, cred eu, și mă întreb cu voce tare dacă vrea să spună mai multe despre povestea ei de iubire.

În timpul primei noastre ședințe, Eve mi-a spus că era căsătorită și că avea doi copii. Fiica ei împlinise de curând 12 ani, iar fiul ei avea nouă ani. Mi-a spus atunci că hotărâse să înceapă terapia, deoarece i se întâmplase ceva îngrozitor, ceva ce o făcuse să-și dea seama că avea nevoie de ajutor. Apoi mi-a povestit despre Josh.

Eve petrece câteva seri pe săptămână în biroul lui Josh. Josh este un bărbat căruia îi place să planifice totul, așa încât și-au creat o rutină: întâi fac sex, apoi comandă ceva de mâncare, iar după ce termină masa, el o conduce acasă.

Eve îmi povestește despre întâlnirile lor sexuale, mai întâi cu prudență, apoi în detaliu.

„Cu Josh, nimic nu se mai află sub controlul meu“, zice ea, privindu-mă pentru a-și da seama dacă înțeleg ce vrea să spună. Zice că se simte reținută, tocmai ca urmare a faptului că i se supune. Simte că el știe totul despre ea și despre corpul ei și că ea poate renunța la control, în favoarea dominației lui.

„Mă readuce la viață, înțelegeți ce vreau să spun?“ – dar nu așteaptă un răspuns.

Viața și moartea, încă de la bun început, reprezintă forțe foarte puternice în narațiunea Evei. Începem prin a explora legăturile dintre sex, moarte și reparație, precum și modurile stranie și nefirești în care se îmbină ele cu istoria familiei din care face parte Eve. Mama ei, din câte-mi spune, și-a pierdut propria mamă la vârsta de 14 ani, când aceasta din urmă a murit, răpusă de cancer. Timp de doi ani, mama Evei își îngrijise mama bolnavă, iar o parte din ea murise odată cu aceasta. Eve și cu mine am început să înțelegem, încetul cu încetul, felul în care supunerea sexuală o pune în legătură cu dorința ei de a fi îngrijită, de a rămâne în viață și de a repara un trecut traumatic.

Eve își privește ceasul de la mână și începe să-și încalțe pantofii, pregătindu-se pentru finalul ședinței. Apoi se lasă pe spate și spune încet: „Când terminăm, iar Josh mă conduce acasă, mă simt copleșită de emoție. Îmi place să fac sex cu el și-mi place când mă conduce acasă.“

După încă un moment de tăcere spune, aproape în șoaptă: „Îl privesc, în timp ce ține mâinile pe volan, cu o privire serioasă pe chip, și-mi spun că e cel mai frumos bărbat pe care l-am cunoscut vreodată. Și vreau să-l sărut, dar știu că nu este o idee bună; la urma urmei, nu mai suntem în biroul lui și ne prefacem că e șoferul meu.“

Mă lasă la câteva străzi de casă, iar când îi urez «noapte bună», inima mea se frânge puțin. Chiar nu vreau să urc, să mă întorc pe autostrada vieții mele. Josh știe exact ce simt și, fără a fi nevoie să-i spun nimic, îmi zice: «Nu uita cât de mult te iubesc. Ne vedem miercuri. Nu mai e mult până atunci; e chiar mai puțin decât crezi.»

Eu mă strâmb, iar el știe că eu cred că miercurea următoare e la ani distanță și că voi simți atât de multe lucruri și voi gândi atâtea până miercuri, în absența lui, iar el zice: «Sunt în aplicația ta. Sunt aici, chiar dacă nu în carne și oase.»

Eve își pune ochelarii de soare. „Ăsta e momentul în care de obicei nu mai simt nimic și cobor din mașină.“ Observ că se deconectează, pentru a se putea despărți de el, și că face asta din nou chiar acolo, în timp ce-mi povestește. O pierd în favoarea unei tăceri lungi, care precedă plecarea ei din cabinet.

*

Mulți dintre pacienții mei vin să mă consulte datorită lucrărilor mele și cursurilor pe care le susțin pe tema sexualității. Văd bărbați și femei care se simt distruși de aventura unui partener sau a unei partenere, văd oameni implicați ei înșiși în aventuri amoroase, precum și persoane care sunt amanți sau amante ale unor oameni căsătoriți. Poveștile lor sunt diferite, iar motivațiile lor sunt diverse, însă toți acești oameni se dovedesc a fi torturați de lupta cu propriile secrete sau cu secretele persoanelor din viața lor.

În timp ce sunt conștientă de aspectul tranzacțional al oricărei relații, cred, de asemenea, și în iubire. Cred în puterea atașamentului dintre doi oameni, în loialitate ca fundație a încrederii, și consider că forțele distructive și cele creatoare constituie părți ale oricărei relații. Iubim, iar uneori și urâm persoanele pe care le iubim; avem încredere în ele, dar ne este și frică de rănilor și de durerea pe care ni le pot provoca. Unul dintre țelurile asociate creșterii este abilitatea de a integra sentimente pozitive și negative: să urăști cu iubire, să iubești recunoscând momentele de dezamăgire

și de furie. Cu cât ne cunoaștem și ne stăpânim pornirile distructive mai bine, cu atât devenim mai capabili de a iubi întru totul.

Viața, până la un anumit punct, se referă întotdeauna la tensiunea dintre dorința de a distruge – de a năruia iubirea, bunătatea și însăși viața – și Eros, care reprezintă nu doar sexul, ci și dorința de a supraviețui, de a crea, de a produce și de a iubi. Această tensiune există în fiecare aspect al vieții, incluzând aici și relațiile noastre.

Conștientizarea psihologică ne ajută să identificăm și să aducem în conștiință aceste nevoi și dorințe și să chestionăm alegerile oamenilor dinaintea noastră. Când vine vorba despre aventuri amoroase, munca este multistratificată, iar distincția dintre distrugere și moarte, precum și cea dintre supraviețuire și moarte nu e mereu evidentă.

Un motiv semnificativ pentru care oamenii vin la terapie este acela de a căuta adevăruri neștiute despre ei înșiși. Această investigație începe cu dorința de a ști cine suntem cu adevărat și cine au fost părinții noștri, aici incluzând mereu spaima de a cunoaște. De ce are Eve această relație cu Josh? De ce acum? Ce parte a acestei relații reflectă o nevoie de a supraviețui și de a fi readusă la viață și care parte a ei este legată de moarte și de distrugere? În ce fel este viața ei prezentă o reflectare a vieții femeilor care au trăit înaintea ei și o încercare de a se vindeca nu doar pe sine, ci și pe mama ei rănită și pe bunica ei muribundă?

Infidelitatea e distructivă, în sensul în care provoacă mereu o deteriorare la nivelul relației, chiar dacă această deteriorare nu este vizibilă de la bun început. Dar oamenii nu au aventuri numai din dorința de a distruge anumite relații sau de a ieși din ele; în mod paradoxal, infidelitatea este uneori un efort de a rămâne într-o căsnicie. Trădarea este adesea o modalitate de echilibrare a forțelor într-o relație și de a îndeplini anumite nevoi, care nu sunt altfel satisfăcute. În multe cazuri, în timp ce aventura este o punere în act de natură sexuală și o modalitate indirectă de a exprima sentimente negative, precum ostilitatea și furia, ea este, în egală măsură,

și un mod de a proteja căsnicia de asemenea sentimente, menținând un anumit statu-quo în interiorul relației.

Prin sex, sentimentele cărora nu li se permite să pătrundă în relația însăși, în special agresivitatea, își găsesc forma de exprimare. Nu este un lucru neobișnuit ca oamenii să-și descrie întâlnirile sexuale din afara căsătoriei ca fiind mai agresive, comparativ cu sexul din interiorul căsătoriei, care este mai tandru și „civilizat“. În timp ce se protejează unul pe celălalt de agresivitate, partenerii anesteziază relația. Când nu există spațiu pentru agresivitate, de obicei nu există nici sex.

Aceeași tensiune dialectică între viață și moarte există și în dorința sexuală, în special în relațiile de lungă durată. În cartea sa intitulată *Can Love Last? (Iubirea poate dura?)*, psihanalistul american Stephen A. Mitchell pune în discuție conflictul dintre aventură și siguranță în viața sexuală. Mitchell accentuează faptul că iubirea romantică, vitalitatea și sexualitatea sunt factori care fac viața nu doar demnă de a fi trăită, ci și de a fi cultivată și savurată. Iubirea romantică, sugerează el, are foarte mult de-a face cu un entuziasm existențial referitor la faptul de a fi viu. În timp, o aventură sexuală se degradează, transformându-se în ceva ce oferă mult mai puțină însuflețire sau în ceva care naște chiar descurajare, deoarece ea prosperă într-un teritoriu dominat de pericol, mister și aventură, nu de siguranța și de familiaritatea oferite de o relație de lungă durată.

Putem continua să-i dorim pe cei alături de care ne simțim cel mai în siguranță?, se întreabă Mitchell. El sugerează că secretul unei iubiri de lungă durată este păstrarea unui echilibru delicat între siguranță și pericol, între nou și familiar. În cartea ei inovatoare *Mating in Captivity (Împerecherea în captivitate)*, psihoterapeuta Esther Perel elaborează pe marginea paradoxului domesticirii și a dorinței sexuale și lucrează pentru a ajuta cuplurile să creeze un spațiu ludic în relațiile lor, spațiu menit aventurii și, în consecință, excitației sexuale. Perel dezvoltă aceste teme și multe altele, pentru a examina fațetele complexe ale infidelității.

O investigare psihanalitică este o călătorie complexă și nuanțată în miezul delicat al inimii cuiva. Pericolul și siguranța, distrugerea și construirea, viața și moartea, precum și soarta mai multor generații apar, în diverse feluri, în fiecare dintre aceste călătorii.

În timpul primei noastre întâlniri, Eve nu-și scoate ochelarii de soare. Se așază pe canapea, picior peste picior, și suspină.

„Mi-am dat viața peste cap“, spune ea. „Nu știu, poate mi-am distrus-o deja. Nu știu ce să fac.“

Îmi spune că soțul ei este un bărbat bun și că are cu el o căsnicie mulțumitoare.

„De fapt, chiar îmi iubesc soțul“, spune Eve. „Avem o familie atât de frumoasă, iar ei sunt tot ce am visat vreodată. Am tot ce mi-am dorit, dar probabil că sunt prea lacomă.“ Apoi îmi povestește despre noaptea care a făcut-o să-și dea seama că pierduse controlul asupra vieții ei.

„De obicei, ne întâlnim în biroul lui, dar la sfârșitul ăla de săptămână a fost altceva, fiindcă atât soțul meu, cât și soția lui Josh erau plecați din oraș, prin urmare ne-am gândit că era o bună ocazie să ne petrecem noaptea împreună. Nu mai făcuserăm asta niciodată până atunci și cred că amândoi eram pe cât de entuziasmați, pe atât de anxioși.“

Ea și-a rugat bona să rămână peste noapte, iar Josh a rezervat o cameră la un hotel care se afla vizavi de biroul lui. Eve îmi spune că, dacă soțul ei s-ar uita pe aplicația care indică locul unde se află, ar putea s-o găsească foarte ușor. Au instalat aplicația cu pricina la începutul anului, pentru a o putea urmări pe fiica lor, care tocmai împlinise 12 ani și începuse să meargă singură la școală.

„Aplicația a devenit o problemă uriașă, deoarece eram conștientă de faptul că familia mea putea vedea unde mă aflam în fiecare clipă. Știu că pare de necrezut, dar chiar nu-mi place să mint“, spune ea, aproape cerându-și scuze. „Aș prefera să nu dau nici o explicație, decât să spun o minciună. Am decis să-mi închid telefonul seara, pentru a nu fi nevoită să

mint în legătură cu locul în care mă aflam.“ Apoi oftează. „O, Doamne! Ce încurcătură“ – și se oprește cu lacrimi în ochi.

„Noaptea cu Josh a fost chiar mai frumoasă decât mi-aș fi putut imagina. Mi-e greu să pun în cuvinte modul în care m-am simțit, deoarece nici nu știam că poate exista un astfel de sentiment. Eram, în sfârșit, într-un loc frumos, doar noi doi, și aveam la dispoziție ceea ce părea un timp nesfârșit. Ne-am simțit ca și cum am fi fost un cuplu adevărat, ca și cum am fi fost complet devotați unul altuia, fiecare în trupul și în mintea celuilalt. Am făcut sex ore întregi, iar eu îi șopteam întruna la ureche: «Te iubesc. Mă faci atât de fericită, atât de fericită.»

«Știi, iubito, și eu sunt fericit», mi-a spus el.

«Crezi că putem face din locul ăsta casa noastră?», l-am întrebat, referindu-mă la camera mică de hotel, care părea desăvârșită în clipa aceea.“

Eve ridică privirea și se uită la mine: „Acum, în timp ce vă povestesc toate acestea, îmi dau seama că mi-am proiectat toate dorințele asupra camerei ăleia nenorocite de hotel. Mă simt ca o idioată. În timp ce stăteam întinși pe pat, iar eu mi-am așezat capul pe umărul lui, nu m-am mai gândit la absolut nimic. Nu mai exista nimic pe lumea asta. Eram cu adevărat fericită.“

Face o scurtă pauză. Fără să se uite la mine, continuă: „Se întâmplă ceva neobișnuit când mă aflu în brațele lui Josh. E ceva în legătură cu atingerea lui. E ca și cum ar fi puternic și tandru în același timp, iar eu simt că mă pierd complet când sunt cu el. E un sentiment pe care nu l-am mai avut niciodată până acum. Dar am impresia că tocmai asta a fost problema. De-asta totul s-a sfârșit atât de prost“ – și suspină.

„M-am trezit la ora 6 dimineața, iar în clipa în care am plecat de la hotel mi-am pornit telefonul. Aveam șase mesaje vocale și multe alte mesaje-text de la bonă, care-mi spunea că fiul meu făcuse o criză de astm în cursul nopții și că se aflau la spital. Am simțit că mă sufoc, încercând să dau de medic la telefon. Nu-mi venea să cred că lăsasem să se întâmple una ca asta. Acela a fost momentul în care mi-am dat seama că pierdusem

controlul propriei vieți și că eram în mare pericol. În clipa aceea am decis să vin la terapie.“ Se întoarce spre mine și mă întreabă pe un ton disperat: „Ce să fac? Spuneți-mi. Chiar *este* o nebunie faptul că-l iubesc?“

Freud scria că unul dintre lucrurile care-i plăceau cel mai puțin era să lucreze cu pacienți îndrăgostiți. Pentru Freud, iubirea era un sentiment irațional, iar persoana îndrăgostită se afla într-o stare de semipsihoză, în care nu mai testa realitatea pe deplin. Psihanalistul considera că o asemenea stare nu-i permitea pacientului să se afle în contact cu nici o altă realitate emoțională, exceptând iubirea și sentimentele erotice; prin urmare, o conștientizare autentică devenea aproape imposibilă.

Irvin Yalom își deschide cartea intitulată *Love's Executioner (Călăul dragostei. Și alte povești de psihoterapie)* spunând că nici lui nu-i face plăcere să lucreze cu pacienți îndrăgostiți. Consideră că asta se întâmplă din pricina invidiei. „Și eu tânjesc să fiu fermecat“, scrie el cu sinceritate.

Cu siguranță, psihoterapeutul, asemenea unui copil care privește pe gaura cheii în dormitorul părinților, este un factor exterior, un martor la povestea de iubire a părinților, și s-ar putea simți lăsat pe dinafară și gelos. În orice caz, psihoterapeutul nu se identifică doar cu cel dinafară exclus, respectiv copilul, ci și cu participanții direcți, cu îndrăgostiții.

Totul devine cu atât mai complicat în clipa în care iubirea respectivă este una ilicită și prezintă mai multe componente morale. Asemenea majorității oamenilor, psihoterapeuții pot experimenta mai multe emoții provocate de o astfel de iubire; pot trăi un conflict de natură morală, se pot simți vinovați sau pot să se identifice cu partenerul înșelat; pot simți invidie față de un pacient capabil să facă un lucru pe care ei înșiși ar dori să-l facă; și-ar putea dori să-l transforme pe pacient într-un „om mai bun“ și să-l ajute să pună capăt relației; ar putea avea chiar o fantezie romantică, în care pacientul fuge împreună cu amantul sau cu amanta.

Stau în fotoliu înconjurată de această poveste complexă și o ascult pe Eve, conștientă de faptul că orice căutare a adevărului presupune durere. Ne forțează să încetinim ritmul și să ne examinăm viețile, să înlocuim

acțiunea cu reflecția. Care este adevărata semnificație a unei aventuri amoroase? Poate Eve tolera să cunoască forțele din spatele infidelității ei? Poate ea îndura recunoașterea suferinței pe care o poartă încă din copilărie și faptul că această aventură aduce cu sine promisiunea unei alinări? Poate ea să identifice modurile în care mama și bunica ei trăiesc deopotrivă în povestea ei de iubire? Va fi capabilă să supraviețuiască?

*

La următoarea noastră întâlnire, Eve ajunge cu cinci minute întârziere.

„M-am trezit târziu și abia am reușit să ajung“, îmi spune în clipa în care intră în cabinet. „A fost un trafic intens și abia am găsit un loc de parcare. M-am gândit: *Am nevoie de un miracol ca să ajung la timp.*“

O ascult și mă întreb dacă nu cumva își dorea să nu fi ajuns la cabinet și să nu fi fost nevoită să înceapă acest proces dureros de autorefecție. Dar aud, în același timp, și surprinderea pe care i-o provoacă faptul că a ajuns totuși, nu doar la ședința noastră, ci poate chiar și la cârma propriei vieți.

„Pare să te surprindă faptul că ai ajuns unde ești acum – un adult funcțional, cu o carieră de succes, cu un soț iubitor și doi copii –, poate că pare un miracol“, îi spun.

Ea zâmbește: „Uneori, nu-mi dau prea bine seama de cum s-au întâmplat toate acestea. Nu-mi vine să cred că e viața mea. Știu c-ar putea părea superficial, dar uneori mă surprinde până și felul în care arăt“, zice ea. „Am fost o fetiță urâtă, «ciudată», cum spuneau părinții mei.“ Se uită la mine și adaugă: „Dar adevărul este că acum nu mai știu nimic. Simt că parcă redevin fetița care am fost odată, fetița care nu avea nimic și pe nimeni. Simt că am distrus tot ceea ce am creat și că nu voi mai avea o a doua șansă. De data asta nu voi mai reuși.“

Eve nu-și amintește mare lucru din copilărie. Își aduce aminte că era singură perioade îndelungate și că se juca singură, sub biroul din camera pe care o împărțea cu trei frați mai mici. Confecționa omuleți din hârtie

și se juca de-a familia. Ei erau familia cea mare pe care spera s-o aibă la un moment dat, o familie cu mulți copii, care s-o iubească și s-o protejeze și care să-și poarte unii altora de grijă. Spațiul de sub birou era casa lor, iar ea îl acoperea cu o pătură și se ascundea acolo, pentru a se putea juca în voie, fără să fie întreruptă.

„Era o scenă pe care o repetam la nesfârșit“, îmi spune. „Era ziua de naștere a fetei și nimeni din familie nu-i spunea «La mulți ani!» O ignorau, o insultau și o atacau. Era cea mai urâtă zi din viața ei, iar ea stătea într-un colț al casei și plângea în tăcere.“

Scena se încheia mereu cu o transformare: brusc, într-o clipă, totul se schimba. Fetița respinsă descoperea că totul fusese o greșeală, modul familiei de a ascunde o mare petrecere-surpriză, pe care o plănuseră în cinstea ei.

„Își dă seama că nu a fost decât o farsă“, zice Eve pe un ton copilăresc, iar eu știu că-mi povestește despre modul în care, pe vremea când era copil, sperase ca totul să se dovedească a fi doar o greșeală, îmi spune despre cum își dorise ca totul să se schimbe într-o zi. Dorința de transformare jucase un rol important în fantezia aceea din copilărie. Visa la cum avea să-și transforme urâtenia în frumusețe, disperarea – în speranță, neajutorarea – în forță, ura – în iubire și tot ceea ce părea mort – în viață. Și se întâmplase. Fetița se transformase într-o femeie frumoasă, puternică și plină de succes. Și-a făcut familia pe care și-o dorise. Dar, în clipa în care fiica ei împlinise 12 ani, începuse să se simtă brusc goală, ca și cum ar fi murit pe dinăuntru încetul cu încetul.

„Apoi, l-am întâlnit pe Josh“, spune ea. Tace o clipă, se întoarce și privește pe fereastră. „Are grijă de mine, de parcă aș fi o fetiță“, adaugă încet, ca și cum ar vorbi cu sine. „Are grijă de mine, așa cum n-a mai făcut-o nimeni, așa cum îmi imaginez c-a avut mama grijă de bunica.“

Urmez asocierile pe care le face Eve și pășesc împreună cu ea în istoria familiei ei, în dormitorul în care zace bunica și în care mama ei, Sara, pe vremea aceea în vârstă de 12 ani, stă întinsă alături de ea. Observ că